

Bruxelles, den 8.4.2014
COM(2014) 217 final

BERETNING FRA KOMMISSIONEN

**TIL EUROPA-PARLAMENTET, RÅDET, DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG OG
REGIONSUDVALGET**

Euroens indførelse i Letland

1. INDLEDNING

Den 9. juli 2013 vedtog Rådet, at Letland opfyldte de nødvendige betingelser for indførelse af euroen, og at landets dispensation med hensyn til deltagelse i den fælles valuta skulle ophæves med virkning fra den 1. januar 2014¹.

Letland fulgte samme praksis som alle de medlemsstater, der har indført euroen efter den første overgangsbølge (1999-2002) og anvendte det såkaldte "big-bang"-overgangsscenario, der betød, at eurosedler og -mønter fik status som lovligt betalingsmiddel på dagen for indførelse af euroen². En to ugers periode, hvor sedler og mønter denomineret i euro og lettiske lats var i omløb samtidig, gav mulighed for en gradvis tilbagetrækning af kontanter i lats. Den vellykkede overgang viste endnu en gang, at en kort periode med to valutaer i omløb er tilstrækkelig, hvis overgangen er velforberedt³. Et stort flertal af letterne (79 %) fandt, at overgangen forløb glat og effektivt⁴.

I forlængelse af Kommissionens to rapporter om de praktiske forberedelser til overgangen til euroen i Letland⁵, dækker denne rapport de vigtigste aspekter af overgangsprocessen set i bakspejlet og med fokus på forberedelserne til overgangen til eurosedler og -mønter, perioden med to valutaer i omløb og de foranstaltninger, der er truffet for at forhindre urimelig prissætning og forkerte prisoplevelser og prisudviklingstendenser og fejlagtig information om euroen. Hvor det er relevant, beskriver rapporten også Kommissionens henstillinger angående eventuelle andre foranstaltninger, der skal træffes af de lettiske myndigheder, og der drages konklusioner, som kan være nyttige i forbindelse med fremtidige overgange til euroen.

2. OVERGANGEN

2.1. Forberedelserne til overgangen til eurosedler og -mønter

Ombytningen af sedler og mønter er formentlig den mest synlige del af valutaombytningen, idet stort set alle finansielle institutioner, virksomheder og borgere berøres. En glat og effektiv overgang kræver, at alle berørte parter forsynes ordentligt med eurosedler og -mønter, og at banker og virksomheder er velforberedte på den store ekstra arbejdsbyrde.

Der blev slået 400 millioner euromønter med lettiske nationale sider på Staatliche Münzen Baden-Württemberg (Stuttgart, Tyskland) efter et offentligt udbud. Der blev lånt omkring 110 millioner eurosedler med forskellige pålydende værdier fra Deutsche Bundesbank.

Banker og virksomheder blev gradvist forsynet med eurokontanter før udgangen af 2013. Forhåndsudsendelsen af euromønter og eurosedler til kreditinstitutterne begyndte den

---

¹ Rådets afgørelse 2013/387/EU af 9. juli 2013 om Letlands indførelse af euroen den 1. januar 2014 (EUT L 195 af 18.7.2013, s. 24).

² Medlemsstaterne i den første bølge indførte euroen i henhold til "Madrid-scenariet", som indebar en overgangsperiode på tre år (et år for Grækenlands vedkommende).

³ Estland, Slovakiet og Slovenien havde også en periode på to uger med to valutaer i omløb, mens der i Malta og Cypern var tale om en måned.

⁴ Flash Eurobarometer 393, feltarbejde udført den 16.-18. januar 2014, kan ses på: [http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/communication/polls/index_en.htm].

⁵ Europa-Kommissionen, tolvte rapport om de praktiske forberedelser til den fremtidige udvidelse af euroområdet — COM(2013) 540 final af 23.7.2013.

http://ec.europa.eu/economy_finance/pdf/2013/twelfth_report_on_the_practical_preparations_en.pdf;
http://ec.europa.eu/economy_finance/pdf/2013/thirteenth_report_on_the_practical_preparations_en.pdf;
Europa-Kommissionens trettende rapport om de praktiske forberedelser til den fremtidige udvidelse af euroområdet — COM(2013) 855 final af 3.12.2013 —
http://ec.europa.eu/economy_finance/pdf/2013/thirteenth_report_on_the_practical_preparations_en.pdf.

1. november 2013. Den generelle forhåndsvideresendelse til forretningsbankernes større kunder begyndte den 10. december 2013, mens de mindre erhvervskunder modtog eurokontanter den 27. december 2013 gennem den forenkede forhåndsvideresendelse. Posthusene modtog eurokontanter gennem forhåndsvideresendelse fra Citadele Bank. Den samlede værdi af de forhåndsudsendte eurosedler og -mønter var på 283,2 mio. EUR.

Offentligheden har siden den 10. december 2013 via kommercielle banker, posthuse og filialer af den lettiske centralbank haft adgang til 800 000 startsæt indeholdende en blanding af alle lettiske euromønter (værdi: 14,23 EUR pr. sæt), dvs. mere eller mindre et sæt pr. husholdning. Pr. 1. januar 2014 var der solgt ca. 644 000 startsæt. Set i bakspejlet viste euroområdet tommelfingerregel om, at hver husholdning har behov for mere eller mindre et startsæt, at være for optimistisk. Siden den 1. januar 2014 har samlere og møntsælgere haft mulighed for at købe de resterende startsæt. Der blev den 10. december 2013 udbudt 95 000 særlige startsæt til detailhandlere (hvert indeholdende 200 EUR), hvoraf ca. 70 000 var solgt den 1. januar 2014. Flere forretningsbanker samlede også individuelle startsæt bestående af mønter svarende til deres erhvervskunders gennemsnitlige efterspørgsel.

På grund af den øgede sikkerhedsrisiko blev der udformet en sikkerhedsplan for pengetransporter i overgangsperioden. Der blev også udformet en særlig plan i tilfælde af dårlige vejrforhold. Et par uger før og efter overgangen til euroen tilbød det statslige politi gratis eskorter til centralbankens, kommercielle bankers og pengetransportfirmaers pengetransportkøretøjer.

Navnlig i de sidste dage af december 2013 skulle kommercielle banker og posthuse håndtere exceptionelt store mængder kontanter. For at lette logistikken omkring tilbagemønterne blev pengetransportfirmaerne og forretningsbankerne udstyret med mobile standardcontainere til indsamling, opbevaring og transport af mønter.

Den lettiske banksektor tæller 25 banker med 371 bankfilialer, hvoraf de 19 banker med 321 filialer tilbyder kontanttjenester. For at lette overgangen udvidede nogle banker deres åbningstid i årets sidste uger. Forretningsbankerne vil tilbyde ubegrænset og gratis omveksling af kontanter indtil den 30. juni 2014.

Den lettiske centralbank har sammen med den lettiske arbejdsgiversammenslutning siden slutningen af september 2013 tilbudt bankansatte og regnskabsførere instruktion i eurokontanter generelt og i sikkerhedselementerne specifikt. Især detailhandlere og ansatte på posthuse deltog i disse uddannelsestiltag. Bankansatte modtog særlige kurser arrangeret af deres arbejdsgivere om de overordnede principper i forbindelse med euroens indførelse og om virkningerne for banktjenester og adgangen til banktjenester omkring den 1. januar 2014.

For at forbedre adgangen til omvekslingstjenester i især landdistrikterne spillede Latvijas Pasts (det lettiske postvæsen) en aktiv rolle i overgangsfasen. Offentligheden tilbydes omvekslingstjenester på 302 posthuse indtil den 31. marts 2014 (kan forlænges med op til tre måneder).

Ifølge en undersøgelse, som Kommissionen foretog i slutningen af 2013⁶, var en stor del af letterne allerede i besiddelse af eurosedler og -mønter før overgangen: 43 % havde eurosedler (56 % efter en rejse til udlandet, 46 % efter omveksling i en bank i Letland), og 60 % havde euromønter (57 % efter en rejse til udlandet og 48 % fra et startsæt).

---

⁶ Flash Eurobarometer 390, feltarbejde udført den 28. og 30. december 2013, kan ses på: http://ec.europa.eu/economy_finance/euro/communication/polls/index_en.htm.

Overgangen til eurosedler og -mønter i Letland var velforberejet og velorganiseret.

Banker og virksomheder og borgere var tilstrækkeligt forsynet med eurokontanter før overgangen.

I lyset af den lettiske erfaring bør antallet af møntsæt beregnet til den brede offentlighed nedjusteres.

2.2. Perioden med to valutaer i omløb

Den periode på to uger, hvor både euroen og den lettiske lats var i omløb, udløb den 14. januar 2014.

Der kunne haves euro i alle 1 061 pengeautomater i Letland klokken et om morgenen den 1. januar 2014. Der blev især i de sidste dage af december 2013 fyldt eurokontanter (især 10-, 20- og 50-eurosedler) på pengeautomater. Det har været muligt at hævne 5-eurosedler i 242 pengeautomater siden den 1. januar 2014 og i yderligere 460 automater siden den 14. januar 2014. I midten af januar 2014 tegnede 5-eurosedler sig for en tredjedel af de udstedte eurosedler. Betalingsterminalerne skiftede til euro den 1. januar 2014. 99,3 % af dem er i dag kompatible med det fælles eurobetalingsområde (SEPA). Bankernes kunder blev opfordret til i højere grad at bruge elektroniske betalinger, især i de første dage efter den 1. januar 2014. I perioden med to valutaer i omløb blev der benyttet betalingskort til 6,6 millioner transaktioner til en samlet værdi af 122 mio. EUR. Sammenlignet med januar 2013 voksede antallet af elektroniske betalinger med 20-30 % i januar 2014.

Nogle bankfilialer og alle seks kasser i den lettiske centralbank var åbne for kontanttjenester den 1. januar 2014. Posthuse, som normalt er lukket om lørdagen, holdt åbent lørdag den 4. januar for at give befolkningen lettere adgang til kontanter, især i afsidesliggende områder og landdistrikter.

Takket være deres omhyggelige forberedelser blev den ekstra arbejdsbyrde i perioden med dobbelt omløb håndteret godt af banker og posthuse. Adskillige banker indsatte ekstra personale til håndtering af kontante transaktioner. De detailhandlende og andre erhvervskunder fik tilbudt tjenester bestående i afhentning af sedler og mønter. Filialernes optællings- og lagerkapacitet blev tilpasset.

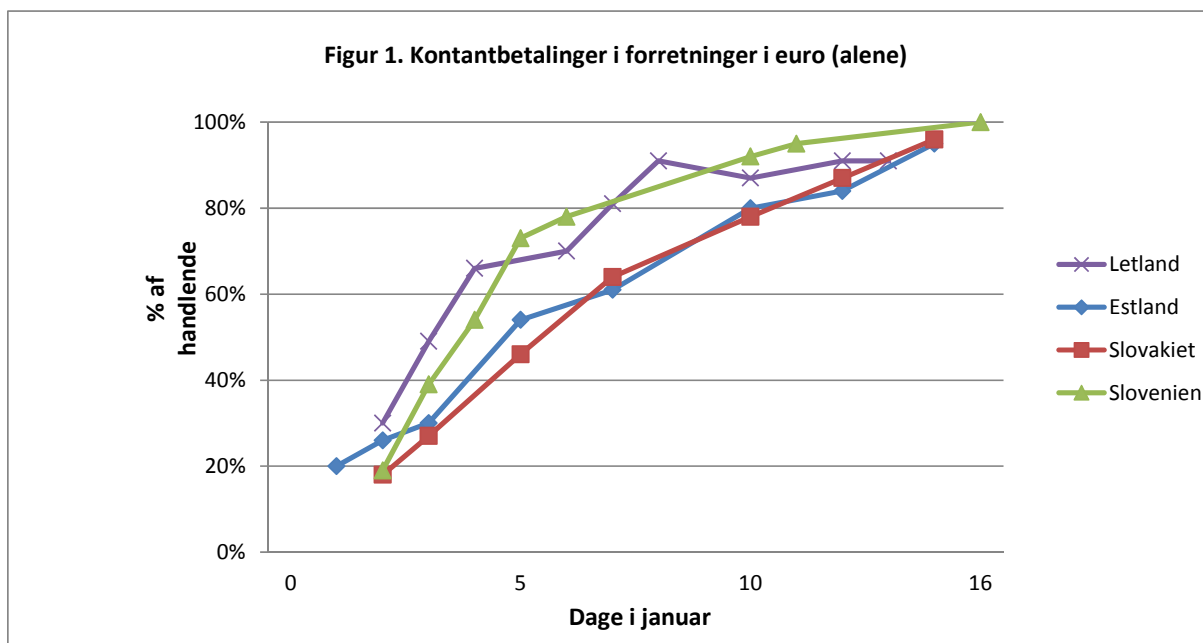
Den 9. januar 2014 var der blevet vekslet ca. 120,15 mio. EUR i de største forretningsbanker, der dækker 77 % af det samlede kundegrundlag (i alt 98,9 mio. EUR), på posthuse (16,1 mio. EUR) og i Letlands centralbank (5,15 mio. EUR). Antallet og størrelsen af udtræk fra pengeautomater forblev uændret sammenlignet med i tiden med lats i de første dage af januar. 98 % af alle salgsautomater var overgået til euro den 6. januar 2014.

Ifølge en undersøgelse, som Kommissionen foretog i Letland mellem den 16. og 18. januar⁷, havde 88 % af de adspurgte ikke haft problemer i forbindelse med omveksling af lats eller hævning af euro i bankerne i løbet af den første uge i januar. Dette tal er lavere end ved overgangen til euro i Estland (95 %), men generelt i overensstemmelse med tidligere overgange⁸.

I figur 1 nedenfor ses udviklingen i kontantbetalinger foretaget udelukkende i euro i perioden med to valutaer i omløb i Letland sammenlignet med Estland, Slovakiet og Slovenien.

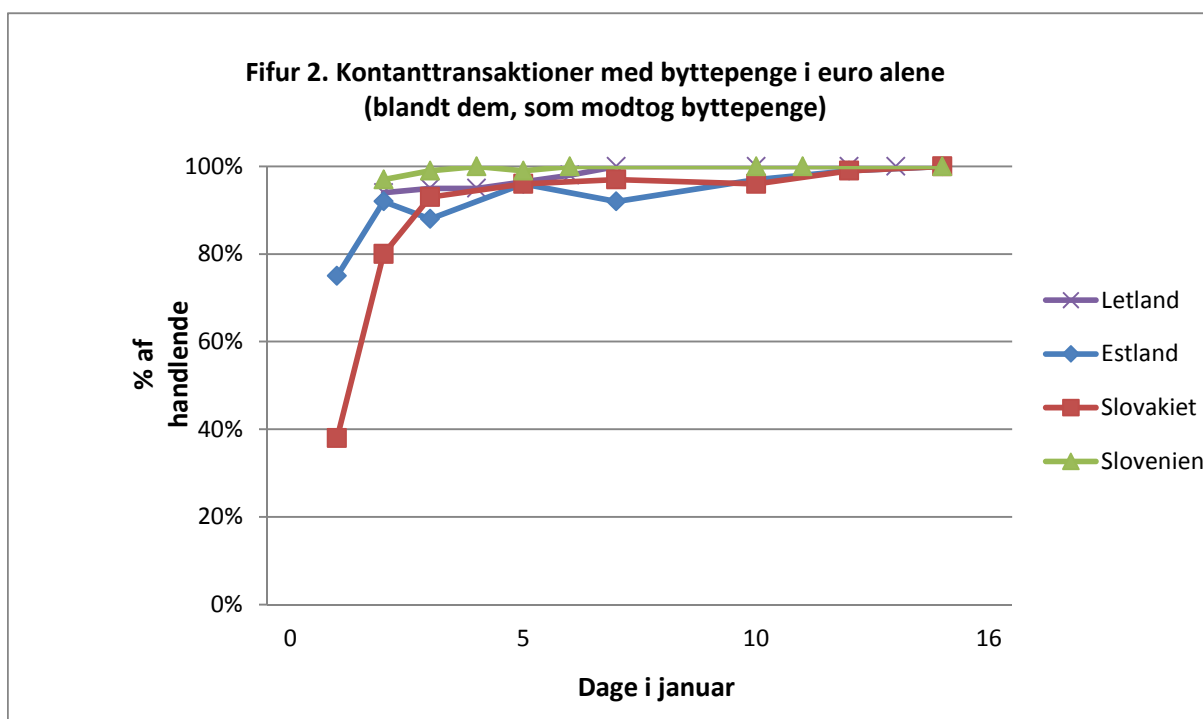
⁷ Flash Eurobarometer 393 (se fodnote 4).

⁸ Det tilsvarende tal var 90 % i Slovakiet, 88 % i Cypern, 85 % i Malta og 96 % i Slovenien.

Allerede den første åbningsdag efter overgangen til euroen (2. januar 2014) betalte en forholdsvis stor del af de personer, der betalte kontant (30 %), udelukkende med euro. Den 4. januar betalte to tredjedele af de adspurgte borgere udelukkende med euro. Derefter steg andelen af kontante betalinger i euro hen imod slutningen af perioden med to valutaer i omløb, dog med undtagelse af fredag den 10. januar 2014, hvor denne andel faldt fra 91 % til 87 %, men den voksede hurtigt igen til 91 % den følgende mandag. Generelt voksede antallet af rene eurobetalinger hurtigere end i Estland og Slovakiet, men i et mindre støt tempo end i Slovenien.

Detailsektoren klarede også fint udfordringerne ved overgangsprocessen og den samtidige håndtering af to valutaer. De detailhandlende blev godt forsynet med eurokontanter, og der blev ikke meldt om større problemer med kødannelse. Som det fremgår af figur 2 nedenfor, modtog 94 % af borgerne allerede den 2. januar udelukkende byttepenge i euro. Denne andel steg til 100 % den 7. januar og forblev på dette niveau indtil den 14. januar 2014.

Den undersøgelse, som Kommissionen foretog lige efter afslutningen af perioden med to valutaer i omløb, viser, at et meget stort flertal af letterne (79 %) fandt, at overgangen var forløbet glat og effektivt⁹.

2.3. Tilbagetrækning af den nationale valuta

Selv om mængden af latsmønter og lats sedler i omløb har været faldende siden starten af 2013, har tilbagetrækningen heraf været en særlig udfordring.

En stor del af de lettiske sedler og mønter i lats, som var i omløb, blev taget ud af omløb allerede før overgangen til euroen. Den 31. december 2013 var værdien af lats i omløb faldet med næsten 50 % i forhold til januar 2013 (fra 1,2 mia. til 630,8 mio. LVL).

I alt 293 millioner mønter (757 tons) måtte trækkes tilbage. Demonetariseringen af lats begyndte den 5. september 2013. 33 % af det anslåede antal latsmønter var blevet destrueret den 31. december 2013. Med henblik på at reducere mængden af latskontanter inden den 1. januar 2014 gav flere banker fra oktober 2013 deres kunder mulighed for at indsætte latsmønter på gebyrfri opsparingskonti. Samtidig tilbød den lettiske centralbank ubegrænset og gratis omveksling af latsmønter til lats sedler. Forretningsbankerne optrappede markedsføringen af ikke-kontante betalinger over for deres kunder. For at mindske antallet af store lats sedler i omløb inden den 1. januar 2014 blev pengetransportfirmaer og andre virksomheder opfordret til ikke at bestille lats sedler med høj pålydende værdi.

⁹ Flash Eurobarometer 393 (se fodnote 4).

Overgangen til eurosedler og -mønter i Letland var velforberedt og blev gennemført uden større problemer.

Pengeautomater og terminaler på salgssteder blev omstillet til tiden, og banker og posthuse klarede den ekstra arbejdsbyrde i perioden med to valutaer i omløb godt. De detailhandlende klarede også fint udfordringerne ved overgangsprocessen og håndteringen af to valutaer på samme tid. De var velforsynet med eurokontanter, og ifølge en undersøgelse foretaget af Kommissionen modtog 94 % af de adspurgte borgere allerede den 2. januar 2014 kun byttepenge i euro¹⁰.

3. FORHINDRE URIMELIGE PRISER OG FEJLAGTIGE PRISOPLEVELSER

Befolkningen har været bekymret over den indvirkning, som overgangen til euroen kan få på priserne. Det har derfor været særlig vigtigt for de lettiske myndigheder at gøre alt for at forhindre urimelig forretningspraksis og fejlopfattelser af prisudviklingen.

Siden januar 2013 har man kontrolleret priserne på 120 hyppigt solgte varer og tjenesteydelser på de mest populære salgssteder i de syv største byer i Letland. Det drejer sig om tjenester, der ifølge erfaringerne fra tidligere overgange med størst sandsynlighed kan blive ramt af prisstigninger, f.eks. frisører, restauranter og caféer samt bilværksteder. Kontrolresultaterne er regelmæssigt blevet offentliggjort på økonomiministeriets hjemmeside og det websted, der giver oplysninger om overgangen til euroen.

Centret for beskyttelse af forbrugerrettigheder (CRPC), NGO'er på forbrugerbeskyttelsesområdet, den lettiske fødevarer- og veterinærtjeneste og skattevæsenet har overvåget overholdelsen af bestemmelserne om dobbelt prisangivelse og omregning (f.eks. afrundingsreglerne) i perioden med dobbelt prisangivelse samt gennemførelsen af memorandummet om fair indførelse af euroen. Den 1. oktober 2013 indledte man en intensiv kontrol. Som reaktion på Kommissionens første særlige rapport om Letlands praktiske forberedelser på indførelsen af euroen er antallet af inspektører blevet væsentligt forøget (til 346 inspektører i dag).

Den obligatoriske dobbelte prisangivelse i lats og euro startede den 1. oktober 2013 og varer frem til den 30. juni 2014. Siden oktober 2013 er der blevet gennemført 14 849 kontroller (der er i alt planlagt 28 000 kontroller). CRPC og forbrugerbeskyttelsesforeningen gennemførte 14 849 kontroller og konstaterede overtrædelser på 5 486 salgssteder. Det hyppigste problem var ukorrekt omregning (4 245 tilfælde). Det næsthypigste problem vedrørte den dobbelte prisangivelse (1 720 tilfælde). Ved udgangen af januar 2014 var overtrædelserne blevet bragt til ende på 4 231 salgssteder. På 2 453 salgssteder skete dette på stedet i tilstedeværelse af en CRPC-inspektør. I 39 tilfælde blev der pålagt bøder på op til 500 LVL (711,44 EUR). Hidtil er der blevet indledt administrative procedurer i 83 tilfælde. Den lettiske fødevarer- og veterinærtjeneste har foretaget 4 454 priskontroller (overtrædelser konstateret på 186 salgssteder), og skattevæsenet har foretaget 79 kontroller (overtrædelser konstateret på 22 salgssteder). Antallet af overtrædelser af kravet om dobbelt prisangivelse er faldet med tiden.

Letterne mente generelt, at dobbelt prisangivelse var nyttig, når de skulle sammenligne priser, og når de skulle vænne sig til at tænke i en ny valuta. Ifølge en undersøgelse foretaget af

¹⁰ Flash Eurobarometer 393 (se fodnote 4).

Kommissionen i januar¹¹ mente næsten tre ud af fire (74 %) af de adspurgte lettere, at dobbelte prisangivelser var meget eller forholdsvis nyttig. 84 % mente endvidere, at de altid (44 %) eller for det meste (40 %) var korrekte, hvilket svarer til resultaterne fra de seneste overgange til euroen.

På spørgsmålet om prisomregninger var 46 % af letterne af den opfattelse, at omregningen til euro undertiden (33 %), ofte (10 %) eller meget ofte (3 %) var ukorrekt. Dette resultat ligger et sted midt imellem resultaterne fra de tidligere overgange til euroen.

Som led i kampagnen for en fair indførelse af euroen, der blev lanceret den 12. juli 2013, opfordres erhvervslivet til at forpligte sig til ikke at misbruge overgangen til egen fordel, overholde overgangsbestemmelserne og tilbyde deres kunder den nødvendige hjælp. Den er inspireret af de frivillige initiativer, der blev anvendt med stor succes i forbindelse med tidligere overgange til euroen. Kampagnen føres af økonomiministeriet. Kampagnens deltagere har ret til at anvende et klistermærke med kampagnens særlige logo, som viser, at de deltager, og de opføres på en "hvid liste", der ligger på europrojektets hjemmeside. Ved udgangen af januar 2014 havde 1 224 virksomheder (mere end 11 000 salgssteder), der sælger varer eller tjenester, tilmeldt sig kampagnen. Deltagerene omfatter bl.a. de fem største detailkæder. Aftalen om fair prissætning er et meget vigtigt initiativ, når det drejer sig om at forebygge et eventuelt prismisbrug og forhindre fejlagtige oplevelser af prisudviklingen. I forhold til det samlede antal virksomheder i Letland, det oprindelige mål (mindst omkring 10 000 virksomheder eller 30 000 salgssteder) og erfaringerne fra tidligere overgange¹² synes der at have været plads til at udvide dækningen af ordningen.

Forbrugerne har siden den 1. oktober kunnet klage til CRPC over overtrædelser af prisangivelsesreglerne via en særlig telefonlinje, den generelle euro-informationshotline, e-mail og brev. Klagerne er blevet fulgt op af CRPC eller en deltagende NGO senest 48 timer efter indgivelsen. Den bekymring, som borgerne har tilkendegivet, har hovedsagelig haft forbindelse med angivelsen af priser og anvendelsen af afrundingsreglerne. Klager vedrørende eventuelle eurorelaterede prisstigninger er blevet undersøgt af den lettiske konkurrencemyndighed.

Estland har indført dobbelt prisangivelse og en aftale om fair prissætning i overensstemmelse med Kommissionens henstillinger¹³. De lettiske myndigheder bør i resten af kampagnens løbetid vedblive med at sikre, at alle klager fra borgerne undersøges omhyggeligt, og overvåge, at memorandummet om en fair indførelse af euroen overholdes.

Deltagelsen i initiativet for fair prissætning har været forholdsvis skuffende i forhold til tidligere overgange til euroen. Lande, der indfører euroen, bør sætte sig som mål, at mindst 75 % tilslutter sig aftalen.

¹¹ Flash Eurobarometer 393 (se fodnote 4).

¹² 526 enheder var omfattet af den tilsvarende ordning i Estland, ca. 7 600 virksomheder var det i Cypern, ca. 7 900 var det i Malta, og ca. 20 000 salgssteder var det i Slovakiet.

¹³ Kommissionens henstilling af 10. januar 2008 om foranstaltninger til at lette fremtidige overgange til euroen EUT L 23 af 26.1.2008, s. 30).

4. PRISUDVIKLING OG OPLEVEDE PRISER

4.1. Prisudvikling

Overgangen til euroen skete efter en periode med meget lav og undertiden negativ inflation i Letland. Den faldende inflation skyldtes hovedsagelig energikomponenten og andre industrivarer end energi og i den seneste tid også uforarbejdede fødevarer. Denne udvikling svarer til den, der kan observeres i de aggregerede data for euroområdet og i Letlands nabolande.

I overensstemmelse med fast praksis efter euroens indførelse i andre medlemsstater planlægger Eurostat at gennemføre en vurdering af prisudviklingen efter overgangen til euro i Letland, når der foreligger tilstrækkelige data. Meddelelsen om resultatet heraf planlægges offentliggjort af Eurostat i maj 2014.

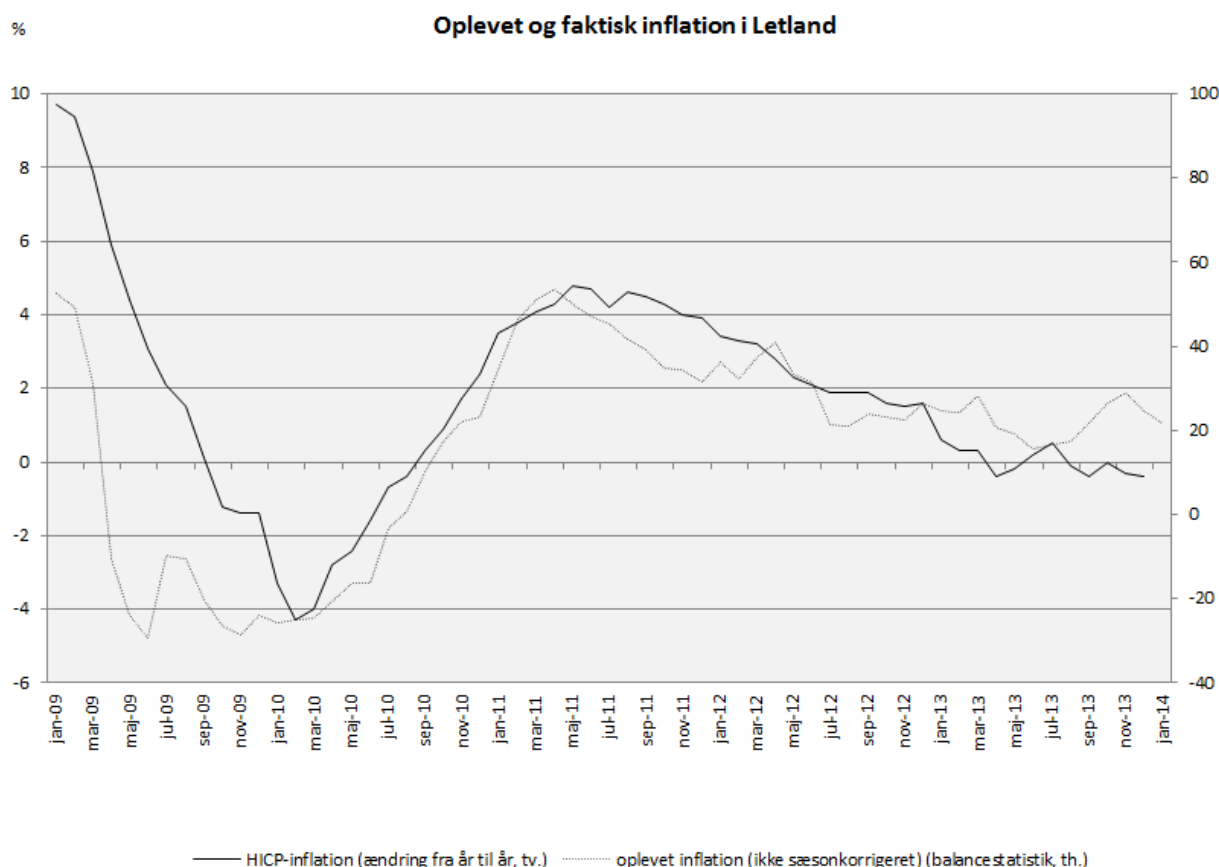
4.2. Oplevet prisudvikling

Ifølge en nylig undersøgelse fra Kommissionen¹⁴ mener et flertal af letterne (57 %), at euroen vil øge inflationen i deres land (sammenlignet med 55 % af esterne, 19 % af slovakkerne, 66 % af cypristerne, 37 % af malteserne og 52 % af slovenerne umiddelbart efter deres respektive overgange til euroen), mens kun 19 % er af den opfattelse, at deltagelsen i euroområdet vil hjælpe Letland med at fastholde prisstabilitet.

Indtil midten af 2013 var den oplevede inflation i Letland faldet støt fra højdepunktet i foråret 2011, hvilket nøje afspejlede den faktiske inflationsudvikling. Mellem juli og november 2013 steg den oplevede inflation imidlertid, mens den årlige HICP-inflation faldt til under nul. Skønt denne stigning i den oplevede inflation i en kontekst med faldende faktisk inflation kan have beroet på den forestående overgang til euroen, er det vanskeligt at konstatere, hvilke specifikke virkninger overgangen til euroen har haft på den oplevede inflation. Omkring tidspunktet for overgangen til euroen, i december 2013 og januar 2014, faldt den oplevede inflation. Data fra den fælles forbrugerundersøgelse viser, at den i ikke-sæsonkorrigerede tal faldt til 21,9 i januar fra 24,6 i december.

---

¹⁴ Flash Eurobarometer 393 (se fodnote 4).

5. INFORMATION OM EUROEN

Efter Rådets afgørelse af 9. juli 2013 har de lettiske myndigheder lanceret den intensive gennemførelsesfase med kommunikationstiltag i forbindelse med overgangen til euroen.

I den endelige udgave af kommunikationsstrategien for overgangen til euroen i Letland, som blev godkendt den 22. oktober 2012 af Europrojektets arbejdsgruppe for oplysning og kommunikation, blev der fastsat retningslinjer for informationskampagnen om euroens indførelse. Den kvantitative målsætning bestod i at sikre, at 90 % af alle borgere følte sig velinformeret om de praktiske aspekter af overgangen til euroen.

Oplysningskampagnen blev koordineret af finansministeriet og bestod af en række kommunikationsværktøjer og -instrumenter (direkte post til husstandene, seminarer og uddannelse, de sociale medier, TV og trykte kampagner) og var målrettet forskellige grupper (f.eks. den almindelige befolkning, skoleelever, udsatte grupper, virksomheder). Statsministeriet, økonomiministeriet, centralbanken, undervisnings- og forskningsministeriet, den lettiske banksammenslutning og andre offentlige og private institutioner lancerede supplerende kommunikationstiltag.

I regionerne blev der fra 2012 afholdt regelmæssige seminarer, regionale arrangementer og regionale fora for virksomheder, firmaer, der håndterer kontanter, og sårbare grupper. Den lettiske arbejdsgiverorganisation, det lettiske handelskammer og den lettiske handelssammenslutning afholdt workshops for virksomhederne, hvor de blev informeret om kampagnen for en fair indførelse af euroen, og som bl.a. bestod i møder med embedsmænd og økonomer.

Den 12. september 2013 blev der i Riga afholdt en konference om overgangen til euroen, som var tilrettelagt i fællesskab af Letlands centralbank, Den Europæiske Centralbank, Europa-Kommissionen og det lettiske finansministerium.

Kampagnen i massemedierne blev indledt i september 2013 med tv-spots, der skulle engagere befolkningen følelsesmæssigt og forklare de praktiske aspekter af overgangen til euroen. Kampagnen blev suppleret med reklamer i de trykte medier, i radioen, online og udendørsreklamer. Der blev i forbindelse med udvælgelsen af medier lagt særlig vægt på at nå ud til de udsatte samfundsgrupper i landdistrikterne og den russisktalende del af befolkningen.

Med henblik på at informere lærere og elever uddelte undervisnings- og forskningsministeriet informationsbrochurer til lærerne på alle skoler, og der blev udarbejdet tegneserier til brug i undervisningen.

Flere aktiviteter var rettet mod svagtseende og hørehæmmede for at gøre dem bekendte med udformningen af de nye sedler og mønter, sikkerhedselementerne og de generelle forhold omkring overgangen.

Hen imod slutningen af 2013 modtog samtlige husstande en direkte meddelelse, der var udarbejdet af finansministeriet sammen med Europa-Kommissionen i fem regionalt tilpassede versioner, herunder en russisk. Kort tid senere udsendte Den Europæiske Centralbank og den lettiske centralbank en folder om udformningen af sedler og mønter og deres sikkerhedselementer.

Inden for rammerne af en partnerskabsaftale, der blev indgået mellem det lettiske finansministerium og Kommissionen den 10. juli 2012, og en efterfølgende støtteaftale, der blev undertegnet den 30. april 2013, bidrog Europa-Kommissionen til gennemførelsen af kommunikationsstrategien ved at finansiere op til 50 % af de støtteberettigede omkostninger til kommunikationsarbejde. Desuden finansierede Kommissionen rejseudstillingen om euroen i Riga og andre større lettiske byer fra september 2013 til januar 2014, og den afholdt et seminar for lettiske journalister og deltog i samarbejdet om konferencen om overgangen til euroen i september 2013. Kommissionen udsendte også forskellige publikationer og gennemførte Eurobarometerundersøgelser før, under og efter perioden med to valutaer i omløb.

Den Europæiske Centralbank samarbejdede med den lettiske centralbank med henblik på at skabe større synergieffekter og øge virkningerne af oplysningskampagnerne. Den Europæiske Centralbank udsendte publikationer, deltog i udstillingen om euroen, deltog i tilrettelæggelsen af konferencen om overgangen til euroen i september 2013 og gennemførte en mediekampagne, der fokuserede på eurosedlernes og euromønternes visuelle og sikkerhedsmæssige aspekter, forskellige centrale fakta og datoerne for overgangen til euroen.

Kommunikations- og oplysningskampagnen bidrog til en gnidningsløs overgang til euroen. Trods en noget forsinket start blev de forskellige målgrupper behørigt underrettet om de praktiske aspekter af overgangen til euroen, herunder særlige grupper såsom minoriteter, personer bosat i afsidesliggende områder, unge og ældre. Målet om, at 90 % af Letlands befolkning skulle føle sig tilstrækkeligt informeret, blev nået, da 89 % af letterne følte sig velinformeret om euroen¹⁵. Desuden er 80 % tilfredse med de oplysninger, som de lettiske myndigheder udsendte. Tilslutningen til euroen er nået op på 52 % (undersøgelse i Letland i januar 2014) efter at have ligget på et ret lavt niveau i begyndelsen af 2013 (33 %, undersøgelse i Letland, januar 2013). For at øge tilslutningen yderligere anbefales det at fortsætte informationsindsatsen og følge med i, hvad offentligheden mener om eurorelaterede aspekter. Især er euroens indvirkning på priserne og ublu prisfastsættelse stadig noget, som skaber uro blandt letterne¹⁶. Det anbefales derfor at fortsætte kontrollen med den dobbelte prisangivelse, anvendelsen af korrekte omregnings- og afrundingsregler og prisudviklingen i nogle måneder endnu.

---

¹⁵ Flash Eurobarometer 393 (se fodnote 4).

¹⁶ Flash Eurobarometer 393 (se fodnote 4).